

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

VII. De notionibus divinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

psum quòd Filius datur, est ex Patris amore, juxta illud Joan. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.

Ut hæc clariùs percipias, Nota 1. Donum esse rem alicujus, qui eam alteri liberaliter confert, aut conferre potest. 1. *Dico 1.* Rem alicujus, sive per subjectionem, quomodo creaturæ sunt Dei; sive per originem, quomodo Filius est Patris; sive per identitatem, quomodo quælibet persona est sui ipsius. *Dico 2.* Qui eam alteri liberaliter confert, sicut enim ad rationem doni requiritur res quæ detur, & persona donans; ita & persona cui res donetur liberaliter, & non ex debito, vel ex necessitate, aut intuitu compensationis. *Dico 3.* Vel conferre potest, quia actualis donatio non est de essentia Doni, sed aptitudinalis duntaxat. Dicimus enim Regem habere multa dona, quæ conferat, etsi acta ea nondum donaverit.

Nota 2. Defectu conditionum prædictarum, naturam divinam non habere propriam rationem Doni, respectu personarum divinarum. Contrà verò cum Deus, & tota Trinitas seipsam liberaliter donet hominibus per cognitionem, & amorem, nihil impedire quominus esse Donum, sub eo respectu competat tribus personis, ut est donum dantis per identitatem: cumque Filius, & Spiritus sanctus à Patre procedant, & ab eo dari possint, hinc fit ut donum specialiter dicatur de Filio, & Spiritu sancto, ut est alterius dantis, non per identitatem, sed per originem: cum eo tamen discrimine quòd dari competat Spiritui sancto ratione suæ processions, Filio autem ex amore Patris, ut dictum est.

CAPUT VII.

De notionibus Divinis.

RESOLUTIO I. Ponenda sunt in Deo notiones aliquæ, nimirum quinque illæ vulgares, innaoscibilitas, paternitas, filiatio, spiratio activa, & passiva, nõ autẽ plures.] PRIMA PARS probatur contra Præpositivũ, &

Ariminensem; Notionis enim nomine intelligimus, non conceptum formalem rei alicujus, sed objectivum, seu notam aliquam & formam, qua una persona cognoscitur ut distincta ab alia: at personæ divinæ habent tales formas, & proprietates, quibus realiter inter se distinguuntur, & distinctæ cognoscuntur ex supradictis, ergo in divinis sunt ponendæ notiones aliquæ.

Secundapars probatur, nam in primis quod paternitas, filiatio, & spiratio passiva sint notiones, tam certum est, quam eas esse proprietates personales, quibus tres personæ constituuntur, & distinguuntur: sicut enim ejusmodi proprietates personas constituunt, & distinguunt; ita etiam sunt nobis veluti notæ quædam, quibus unam personam ab alia distinguimus. Rursus cum Pater non tantum referatur ad Filium, sed etiam ad Spiritum sanctum, & non per paternitatem, hinc ponitur in illo spiratio activa, simulque in Filio, quæ proinde est notio per quam cognoscimus eos distingui à Spiritu sancto. Denique quia per quatuor relationes prædictas sufficienter nobis non innotescit ternarius personarum divinarum numerus, cum nondum constet an Pater non sit ab alio, hinc communiter Theologi innascibilitatem, seu improducibilitatem tanquam propriam notionem primæ personæ, præter paternitatem constituunt.

Tertiapars ostenditur, quia prædictæ notiones sufficienter ut personarum divinarum dignitas earumque distinctio nobis innotescat; quare aliæ admittendæ non sunt. Sequela patet, quia ex dictis notio nihil aliud est, quam ratio quædam objectiva qua una persona divina dignoscitur, ut distincta ab alia, vel ab aliis. Neque hac in re amplius immorandum est; solum advertite, ex illis quinque notionibus quatuor esse relationes, quatuor proprietates personæ, & tres tantum proprietates personales, seu constituentes personas. Item paternitatem esse simul notionem,

nem, relationem, proprietatem personæ, & proprietatem personalem.

Nota 1. Inspirabilitatem Filii non esse ponendam inter notiones, etsi innascibilitas sit notio Patris, siquidem ex eo quod quis procedat ut Filius, satis constat eum non spirari; at ex eo quod sit Pater, non constat an ab alio genitus non sit.

Nota 2. Quod etsi si notio Patris, quod non sit ab alio, non tamen est notio Spiritus sancti, quod nulla persona ab eo sit; non enim spectat ad dignitatem Spiritus sancti, quod nullam personam producat.

RESOLUTIO II. *In Deo sunt quidam actus notionales, à relationibus virtualiter distincti & in ipsis personis producentibus existentes.*] **PRIMA PARS** probatur, nam per actus notionales intelliguntur propriæ quædam unius, vel duarum personarum actiones, quibus persona aliqua producitur: at tales actiones sunt in Deo, cum Pater producat Verbum per viam intellectiōnis seu generationis, & uterque Spiritum sanctum per viam volitionis, seu spirationis.

Secunda pars ostenditur: prius enim concipimus Patrem esse constitutum in ratione personæ, & subsistentis, quam generet Filium, adeoque relationem per quam constituitur in ratione personæ, esse ratione priorem ipsa generatione actuali Filii, & consequenter ab ea ratione distingui. Contrà verò prius est secundum intellectum, quod Filius generetur, quam quod genitus sit, & constitutus per relationem filiationis: ex quo sequitur generationem passivam distingui ratione ratiocinata ab illa relatione. Quod etiam, proportionè servata, dicendum est de origine passiva Spiritus sancti. *Confirmatur*, nam intelligi non potest quod una persona verè, & realiter producat aliam, nisi inter utramque aliquid mediet per modum actionis, & productionis.

Dices, actio dicit imperfectionem, ergo non est ponenda in Deo. *Respondeo*, antecedens verum esse de actione communiter sumpta, quia hæc dicit motum, seu transitum de potentia ad actum, junctaque est cum effectione, & causalitate, adeoque cum dependentia termini producti à principio producente; nihil tamen vetat, quin detractis his imperfectionibus, ponatur actio in Deo, sicut in eo ponitur relatio, etsi hæc varias imperfectiones includat in creatis.

Tertia pars suadetur, nam Pater generat Verbum per intellectionem notionalem, atqui intellectio est in persona quæ intelligit: similiter quia Pater, & Filius per actum volitionis notionalis, spirant Spiritum sanctum, hinc spiratio activè sumpta in Patre, & Filio, non autem in Spiritu sancto esse debet. *Confirmatur*, nam Pater verbi causa, non esset summe simplex, actus purus, & infinite perfectus, si Filium generaret per actum à se realiter distinctum, qualis esset si non in Patre ipso, sed in Filio reperiretur.

RESOLUTIO III. *Actus notionales sunt aliquo sensu voluntarii, simpliciter tamen sunt necessarii, & non liberi, neque sunt de nihilo, sed de aliquo.*] PRIMA PARS patet, nam productiones personarum sunt à Deo volitæ, & amatæ per simplicem complacentiam, & eatenus dici possunt voluntariæ, voluntate concomitante. Hæc autem unica & eadem est in omnibus personis complacentia essentialis; quæ fertur in ipsas origines, & in totam Trinitatem ut à parte rei existit. Potest autem & alio modo processio Spiritus sancti dici voluntaria, quatenus nimirum voluntas se habet per modum principii respectu illius, unde distinguitur à Verbi generatione, quæ est tantum voluntaria objectivè, seu per modum objecti amati.

Secunda pars ostenditur, quia quòd absolutè non potest non esse, non est liberum, sed simpliciter necessaria.

cessarium; atqui actus notionales in Deo absolute non possunt non esse, ergo non sunt liberi, sed simpliciter necessarii. Major patet ex vulgari notione libertatis, minor verò facile probatur, supposito Trinitatis mysterio; Tam enim necessarium est esse actus notionales, quibus personæ producantur, quam necessarium est tales personas existere, atqui absolute necessarium est, quod in Deo sint tres personæ, quarum una sit improducta, aliæ productæ; aliàs personæ illæ possent non existere, adeoq; non essent Deus, cum actualis existentia sit de essentia Dei. Non ergo actus notionales in Deo sunt liberi, sed intrinsecè & naturali, eaque absolutissima necessitate necessarii.

Tertia denique pars ea ratione probatur, quia illud tantum quod creatur, dicitur esse de nihilo; At Filius, & Spiritus sanctus non creantur, ergo non sunt de nihilo, sed producantur de aliquo, nimirum de ipsa substantia Patris, quæ illis communicatur. Eo autem loquendi modo denotatur principium intrinsecum personæ productæ, non quasi materiale, ut putat Durandus, quia materia se habet ut pars, & ut potentia passiva, quomodo essentia divina non se habet respectu personæ productæ, sed potius quasi formale: quia res producta dicitur esse de substantia producentis, quatenus est illi similis in forma.

Nec refert quod forma sit pars compositi, siquidem ex communi usu, etiam natura dicitur forma, quatenus rem constituit in suo esse substantiali, & determinat ad talem speciem; quare cum substantia divina sit natura Filii, qua constituitur in ratione Dei, & veluti determinatur ad tale esse, non incongruè dici potest forma illius, sicut & aliarum personarum.

RESOLUTIO IV. *In Deo est vera potentia productiva notionalis, ad essentiam simul & relationem personæ productæ, alio & alio modo terminata.*] PRIMA PARS est communis contra Aureolum, qui non aliam intra Deum agnoscit potentiam generandi,

vel spirandi, quàm solam non repugnantiam terminorum: probatur autem, quia ubi sunt personæ verè productæ, ibi est vera potentia productiva, at Filius verè producitur à Patre per generationem, & Spiritus sanctus ab utroque per spirationem, ergo est in Deo vera potentia productiva ad intra, nempe potentia generandi, & spirandi.

Quo loco adverte, quòd etsi sola persona producens sit principium quod productionis, principium tamen quo illius multiplex est, juxta conceptum nostrum: ac primò ipsa natura divina est virtus agendi, omnium consensu, qua ratione illius persona producens est fœcunda, potestque se communicare ad intra, cum producat personam sibi similem in natura. Rursus cum essentia divina non sit immediatè productiva ad intra, sed per intellectum, & voluntatem, ut supra diximus contra Durandum; Hinc, etsi illa sit principium quo, remotum utriusque productionis, ipse tamen intellectus est principium quo proximum generationis Filii, & voluntas productionis Spiritus sancti. Præterea cum tota vis productiva nequeat competere essentiæ, etiam ut intellectu & voluntate affecta, quia alioqui omnes personæ haberent completè potentiam generativam, & spirativam, ea per relationem aliquatenus compleri debet; quod dupliciter intelligi potest, vel ita ut relatio sit connotatum extrinsecum, seu veluti conditio sine qua non, vel ita (quod probabilius videtur) ut relatio sit comprincipium productivum. Siquidem debet esse distinctio aliqua realis inter vim productivam, & terminum productum, neque simpliciter admitti debet, potentiam generandi & spirandi esse in omnibus personis, secundum totam suam perfectionem intrinsecam.

Secunda pars ostenditur. Nam productio sumi potest in Deo, vel ut productio vel præcisè ut communicatio; si sumatur posteriori modo, clarum est essentiam divinam esse terminum illius, quia hæc
com-

communicatur personæ productæ: si verò priori, relatio videtur esse terminus illius, eò quòd illa, producitur, seu comproducitur.

Dices 1. Divinæ productiones ad hoc tendunt, ut terminus totalis per eas productus, sit Deus, ergo Deitas est terminus earum formalis. Non sequitur, quia non ad hoc tendunt, ut earum terminus sit Deus per productionem divinitatis, sed tantum per illius communicationem.

Dices 2. Generatio univoca, qualis est divina, terminari debet ad formam in qua produciens, & productum assimilantur. *Distinguo:* Debet ad eam terminari, sive ut productio, sive ut communicatio.

CAPUT VIII.

De aequalitate, & missione Personarum divinarum.

RESOLUTIO I. *Inter personas divinas est perfecta aequalitas.* EST DE FIDE, ut colligitur ex Symbolo Athanasii: ubi statuitur tres personas coæternas sibi esse, & coæquales, & in cap. firm. de summa Trinitate, habetur personas esse coæquales, coomnipotentes, & coæternas. *Ratio* autem est, quia ibi est summa æqualitas perfectionis, ubi eadem essentia infinite perfecta reperitur; atqui eadem essentia infinite perfecta est in tribus personis, ergo tres personæ divinæ sunt inter se summè æquales, quoad perfectionem. Suadetur minor r. ex verbis illis *Ioan. 10.* Ego & Pater unum sumus, quæ à sanctis Patribus universaliter intelliguntur de unitate quoad essentiam, seu substantiam divinam, non autem de sola unitate, seu concordia voluntatis, ut putabant Arriani. Verùm quia in verbis prædictis non agitur expressè de Spiritu sancto, addendum est illud ex *v. Ioan. 5.* Tres sunt qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres unum sunt: hinc enim ex Patrum omnium sententia, efficax sumitur argumentum ad probandam divinitatem, & consubstantialitatem Spiritus sancti.